

[Minister Lise Østergaard]

ge reduktioner af styrker og bevæbninger i Centraleuropa, og de vedrører også direkte sikkerhedsproblemerne i Øst-Vest-forholdet. Også her er det formålet at opnå en mere stabil militær balance på et lavere styrkeniveau, samtidig med at der opretholdes en uformindsket sikkerhed for alle parter. Den uhyggeligt store koncentration af militær magt i Centraleuropa taler sit tydelige sprog om nødvendigheden af disse indskrænkninger.

I det stående nedrustningsudvalg i Genève, CCD, føres der bl. a. forhandlinger om udveje til at hindre en spredning af kernevåben til flere lande end de nuværende fem atommagter. Herunder søger man at opnå enighed om en fuldstændig prøvestopaf tale, som også kan blive og vil blive et værdifuldt middel til at bremse en yderligere udvikling af nye kernevåbentyper. Det er en svaghed ved disse forhandlinger, at de ikke omfatter alle fem atommagter.

Disse tre forhandlingsgrupper, jeg har talt om: SALT, MBFR og CCD, arbejder uafhængigt af hinanden, men arbejdet er dog indbyrdes forbundet i den forstand, at fremskridt, eller navnlig mangel på fremskridt i ét forum skaber et klima, som påvirker forløbet i de andre. I alle tre tilfælde er det magtbalancen mellem supermagterne indbyrdes, som er forhandlingernes kerne.

Men selv om supermagternes indbyrdes forhold naturligvis stadig er det helt afgørende for sikkerhedspolitikken på verdensplan, så kan man i dag ane spiren til nye strukturer. Det er jo et direkte resultat af terrorbalancen, at den har bremset supermagternes handlemuligheder og dermed også deres politiske indflydelse i andre dele af verden. Indflydelsen er blevet gradvis mindsket, således at mindre lande har fået større bevægelsesfrihed. Det gælder både mindre lande i den tredje verden og mindre lande inden for forsvarspagterne.

I takt med dette er den store gruppe af, hvad vi kalder ikke-forpligtede lande – dvs. de lande, der står uden for forsvarspagterne – begyndt at gøre sig mere gældende. Deres forum er først og fremmest FN, og det er da også fra denne landegruppe, at initiativet er udgået til afholdelse af den ekstraordinære FN-samling om nedrustning, som FNs generalsekretær har betegnet som den største og mest repræsentative mødesamling, der nogen

sinde er blevet sammenkaldt i nedrustningsforhandlingernes lange historie. Tanken om denne samling blev allerede fremsat af præsident Tito i 1961, men det er først nu – sytten år senere – man har fundet den internationale politiske situation egnet til at indlede nedrustningsdrøftelser på verdensplan.

Siden deres topmøde i Colombo i 1976 har disse uforpligtede lande vist stor interesse for at bidrage til de internationale nedrustningsdrøftelser, som herigennem har fået en ny dimension. Selv har jeg i december og januar måned haft lejlighed til at besøge Jugoslavien og Indien, der begge er fremtrædende repræsentanter for de uforpligtede lande, og jeg har herved fået et meget direkte indtryk af disse landes aktive holdning i nedrustningsspørgsmålene.

Der er kommet et nyt træk i forbindelse med de uforpligtede lande. Det er den politiske sammenhæng imellem nedrustnings- og udviklingspolitikken, som er blevet kraftigt understreget af disse uforpligtede lande, der peger på, at de umådelige ressourcer, som ville blive frigjort, hvis der sker fremskridt på nedrustningsområdet, kan overføres til støtte for u-landenes økonomiske udvikling. Nu vil det næppe virke fremmede, hverken på nedrustningssagen eller på udviklingsspørgsmålene, hvis man ville sætte et sådant direkte lighedstegn imellem de to områder i den forstand, at fremskridt på det ene område skulle være betinget af fremskridt på det andet. Det er klart, at de to formål som hidtil bør forfølges sideløbende hver for sig.

Men spørgsmålet kan have betydelig interesse på et mere abstrakt niveau. Det er baggrunden for et nordisk forslag om, at FN skal foretage en tilbundsående analyse af militærudgifternes indflydelse på alle relevante områder inden for samfundsøkonomien. Det drejer sig om oprustningens og nedrustningens konsekvenser for økonomisk vækst, beskæftigelse, inflation, handelsbalance, forbrug af råvarer og efterspørgsel efter videnskabsmænd og forskere. Endvidere skal undersøgelsen – og det er ikke det mindst vigtige ved den – prøve at belyse mulighederne for en planmæssig og kontrolleret omfordeling af ressourcerne fra militære til civile formål. Den skal kort sagt belyse de bedst egnede metoder til at ændre verdensøkonomien i forbindelse med en mulig omstilling fra oprustning til nedrustning.